

Cijenjeni čitatelji,

u proteklom periodu smo vrijedno radili aktivnosti su bile raznovrsne..

Dana 17. veljače 2003. u časopisu Mila tiskan je članak pod nazivom *Teško uči a nije lijeno ni zločesto* koje je napisala Tamara Vrančić Sokač.

Od 10. veljače do 10. ožujka otvorena je izložba o disleksiji u naselju Špansko, u knjižnici Vladimir Nazor. U tome mjesecu 26. veljače održao je prof. logoped Amer Ahmetašević predavanje Disleksija-što je to?

U 2. tjednu mozga organiziranom od Hrvatskog instituta za istraživanje mozga, Zagreb, Šalata 12, od 10. do 16. ožujka, u Poliklinici SUVAG prezentirali smo naš interaktivni Priručnik na CD-u, Bilten i letak.

Dana 27. 28. i 29. ožujka održali smo u Dubrovniku *Seminar o disleksiji*. Prof. logoped Željka Blažinović u ovom broju Biltena potanko nas o njemu informira.

TV i novine su popratile taj događaj. U emisiji Dobro jutro Hrvatska govorili su o Seminaru a Dubrovački list, Slobodna Dalmacija i Dubrovački vjesnik tiskali su članke. Svima im se još jednom zahvaljujemo.

Natjecali smo se za ostvarivanje financijske potpore iz Državnog proračuna za 2003.g na poziciji Ureda za udruge. Projekt pod nazivom *Izrada, primjena i vrednovanje modela edukacije učitelja i roditelja o problemu disleksije* dobio je 39. 892,00 Kn financijske potpore koja će biti obročno isplaćivana. On obuhvaća edukaciju izvan grada Zagreba. Seminar smo osmislili kao onaj održan u Dubrovniku, koji je okarakteriziran kao vrlo uspješan.

Drugi projekt *Publiciranje i distribuiranje priručnika, plakata, letka i interaktivnog Priručnika na CD-u o disleksiji i sličnim teškoćama* dobio je 36.000,00 Kn. I ta financijska potpora isplaćuje se u obrocima. ZAHVALJUJEMO SE DRŽAVNOM ZAVODU ZA ZAŠTITU OBITELJI, MAJČINSTVA I MLADEŽI iz Zagreba, Savska cesta 41, na odobrenim sredstvima kojima ćemo pomoći djeci s disleksijom.

Hrvatski zavod za knjižničarstvo (NSK), županijska matična služba i Hrvatska udruga za disleksiju organizirale su seminare u slijedećim županijskim središtima:

- dana 27. ožujka Karlovac
- početak svibnja Pula
- kraj svibnja Gospić
- tijekom lipnja Šibenik

Predsjednica Komisije za knjižničarske usluge za osobe s posebnim potrebama (HKD) Dunja- Marija Gabriel zaslužna je što su se prevele IFLA- ine Smjernice za knjižničarske službe i usluge za osobe s disleksijom, a tiskanje i promocija navedenih smjernica očekuje se do kraja školske godine 2002/2003. Smjernice će biti promovirane 8. rujna u povodu obilježavanja Dana pismenosti.

Dana 11. travnja prof. logoped Željka Butorac i ja odlazimo u Pregradu, u OŠ Pregrada održati predavanje. Prisutni su učitelji i nastavnici te škole. Nekoliko dana kasnije, u Gradskoj knjižnici i čitaonici u Pregradi otvorena je izložba "Što je disleksija?" Uz literaturu o toj problematici izloženi su radovi učenika OŠ Janka Leskovara. Svakoga četvrtka, na Dječjem odjelu te knjižnice rade dvije skupine djece, pet učenika iz viših i nižih razreda.. Uspješno je provođenje programa Gradske knjižnice Pregrada i OŠ Janka Leskovara u radu s djecom koja imaju disleksiju, pa ova knjižnica, između tri knjižnice u Hrvatskoj, stiče pravo prezentacije svojih rezultata na prvom savjetovanju narodnih knjižnica pod nazivom "Hrvatske narodne knjižnice u svjetlu IFLA- inih smjernica".

Dana 14. lipnja održavamo Savjetovanje u Kulturno informativnom centru.

Predavale su prof. dr. sc. Vesna Mildner: Neurolingvistika i poremećaji čitanja i pisanja

i prof. logoped Jelena Kuvač: Učitelj-spona između djeteta i jezika

U pauzi su ponuđene knjige:

Vesne Mildner: Govor između lijeve i desne hemisfere

Tempus: Komunikacijska kompetencija u višejezičnoj sredini

Dana 17. srpnja 2003. posjetili smo Hrvatsku knjižnicu za slijepce, Zagreb, Draškovićeveva 80. Oni posjeduju mnogo knjiga na audiokazetama iz lektire, beletristike i časopisa koji bi mogli pomoći osobama s disleksijom. Učlaniti se mogu svi iz cijele Hrvatske zainteresirani za posudbu a kazete će dobivati poštom. Najviše se mogu posuditi tri kazete u tijeku jednog mjeseca. Godišnja članarina je 50 Kn. Sve dodatne informacije možete dobiti na telefon 01 4812-504 ili 014812-509 (ravnateljica Sanja Frajtag).

Srdačno Vas pozdravljamo,

Stanislava Lejlik- Turžanski, prof. logoped

SEMINAR O TEŠKOĆAMA ČITANJA I PISANJA

- DISLEKSII I DISGRAFIJI

27. - 29. ožujka 2003, DUBROVNIK

U organizaciji HUD-a, u suradnji s dubrovačkom udrugom "Disleksija kao dar", Osnovnom školom Mokošica i Dječjim vrtićom Dubrovnik održan je od 27.-29. ožujka trodnevni seminar o disleksiji i disgrafiji. Pokrovitelj seminaru bio je Grad Dubrovnik, a sponzori Hotelsko turistički centar Babin kuk d.d., Excelsior d.d. Dubrovnik i Lions club sv. Vlaho. Prvi dan seminaru bio je namijenjen roditeljima djece s teškoćama čitanja i pisanja i svim zainteresiranima, drugi dan učiteljima i stručnim suradnicima u školama, a treći dan odgajateljima i stručnim suradnicima u vrtićima. Seminaru su prisustvovali i ravnatelji pojedinih škola, logopedi, školski liječnici i pedijatri.

Seminar su otvorile gđa Silva Viočić, voditeljica odsjeka za prosvjetu, sport i tehničku kulturu upravnog odjela za društvene djelatnosti grada Dubrovnika i gđa Anuška Matušić, ravnateljica OŠ Mokošica.

Predavanja i radionice su održale prof. logoped Željka Butorac, predsjednica Aktiva defektologa i stručnih suradnika sjeverne Hrvatske, i doc.dr.sc. Mirjana Lenček-Vancaš, prof. logoped, docentica na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu u Zagrebu.

Teme o kojima se govorilo na predavanjima i radionicama bile su "Biti roditelj djeteta s disleksijom - što znati, činiti, tražiti", "Kako prihvatiti svoje dijete s teškoćama čitanja i pisanja i što raditi", "Čitanje i pisanje: teškoće-poremećaj, uloga nastavnika", "Opservacija djece s teškoćama čitanja i pisanja kod upisa u osnovnu školu i tijekom školovanja", "Rad s učenicima s teškoćama čitanja i pisanja", "Kako na vrijeme spriječiti i prepoznati nastanak teškoća

odnosno poremećaj čitanja i pisanja", "Opservacija djece u dječjim vrtićima s ciljem otkrivanja teškoća čitanja i pisanja" i "Predvježbe čitanja i pisanja za djecu u dječjim vrtićima".

Sudionici su dobili promidžbeni materijal Udruge (plakat o disleksiji, letak) i interaktivni Priručnik o disleksiji na CD-u.

Seminar je rezultirao velikim interesom i odazivom sudionika sa područja cijele Dubrovačko-neretvanske županije.

Reakcije na seminar bile su pozitivne, jer je omogućio informiranje o što ranijem otkrivanju, pravilnom tretiranju disleksije, te zakonskim mogućnostima školovanja djece s disleksijom u redovnim školama.

Seminar je također povezo Dubrovnik i Zagreb, u smislu buduće suradnje na projektima o disleksiji i disgrafiji.

Željka Blažinović, prof. logoped

ZBRINJAVANJE DJECE S DISLEKSIJOM U SVIJETU I KOD NAS

Specifične teškoće učenja, osobito disleksija, važna su skupina čimbenika školskog uspjeha, uz naravno intelektualne sposobnosti, opće psiho-fizičko zdravlje, kod toga naročito zdravlje senzornih organa te socio-ekonomski status obitelji. Kako pak školski uspjeh određuje buduću život mlade osobe, disleksija je u središtu pozornosti interdisciplinarnog tima stručnjaka. Kakovo je stanje u zbrinjavanju teškoća, prikazali su autori u "Internacionalnoj knjizi o disleksiji"-u tisku (1). U njoj autori iz 46 zemalja diljem svijeta iznose svoja izvješća kako se nose s disleksijom, kakvo je stanje u svakoj zemlji, kako rješavaju pitanja školstva i disleksije, roditelja i djece kad je disleksija u pitanju.

Što je to disleksija uopće?

Ovisno o autoru i vjerojatnom stavu većine stručnjaka, u velikom broju zemalja, govori se ili o «teškoćama učenja», (Australija, Bugarska, Mađarska, Indija, Engleska...), «nesposobnosti učenja» kao u Kanadi ili definicija koju navodi čileanski autor, koji disleksiju naziva «trajnom i ozbiljnom retardacijom čitanja». U Kini se definira kao «teškoće čitanja», gdje je ideja i prihvaćanje iste, tek u začecima. Dok zemlje poput Austrije, Hrvatske, Grčke, Hong Konga definiraju disleksiju kao specifičnu teškoću čitanja, pisanja i sricanja.

Sam pristup je podjednako šarolik. Posebno je važno izdvojiti višejezične zemlje (Filipini, Luksemburg, Indija, Kenija, itd.) koje zbog obveznog učenja više jezika, u školama imaju specifične teškoće kod otkrivanja disleksije u malihana. Ali te zemlje ujedno, budući da im je engleski jezik jedan od obveznih, imaju i bolji pristup rješavanju disleksije za engleski jezik. Dok se u nekim arapskim zemljama poput Egipta, koji ima tri obvezna arapska jezika, učenje čini ionako vrlo teškim.

Kako je u ostalim zemljama?

Izuzev SAD, Velike Britanije, Poljske, Mađarske i Izraela koji su naveli podatke o praćenju disleksije unazad pedesetak i više godina, u većini zemalja je tek u zadnjih deset godina disleksija prepoznata kao stvarna teškoća, a ne kao problem - «dijete ne želi učiti». Većina, čak 30 od 46 zemalja, navela je kako je tek od 2000-te godine taj problem dobio svoje pravo značenje u smislu stvaranja organizacija, odvijanja tečajeva za učitelje, roditelje i adekvatniji pristup djeci s disleksijom. A da se i struka ozbiljnije bavi ovim problemom, pokazuje činjenica da se u zadnje tri godine teškoće vezane uz disleksiju uče kao dio obvezne fakultetske naobrazbe liječnika, profesora, učitelja i psihologa. Moramo napomenuti da je u Hrvatskoj edukacija o disleksiji, disgrafiji i diskalkuliji obvezatni dio programa specijalizacije školskog liječnika već više od 30 godina, a potvrđena je i novim programom specijalizacije. Specifične i

preventivne mjere zdravstvene zaštite za djecu i mladež školske dobi te redovite studente obvezuju na ranu dijagnostiku i brigu o djeci s teškoćama u razvoju, a osobito je usmjerena na edukacijsko zdravlje (2, 3, 4 i 5).

Kakvo je stanje danas?

Autori navode da u Argentini, Filipinima i Novom Zelandu postoji limitirano znanje o disleksiji, jer ju službeno ne priznaju niti Ministarstvo školstva niti psiholozi, dok Velika Britanija, SAD i Kanada imaju dugogodišnje iskustvo u radu s disleksijom. Ipak većina je zemalja u zlatnoj sredini. Njih karakterizira rad stručnjaka / logopeda s djecom koja se identificiraju u školi kao djeca s disleksijom. Broj stručnjaka je relativno dovoljan u velikim gradovima (1 logoped na 3 škole), dok ih u manjim mjestima ili nema ili su u privatnom sektoru. U Hrvatskoj nije uposlen dovoljan broj stručnjaka iako je zakonom predviđena pomoć logopeda djeci s teškoćama. Promjene zakona su u tijeku, te će biti omogućeno zapošljavanje potrebnog broja stručnjaka u radu s djecom.

Kako prepoznati problem?

U većini zemalja to je moguće tek u drugom razredu osnovne škole, osim u onim zemljama gdje postoji obveza pohađanja tzv. male škole. Tamo imaju testove, zasebne za svaku zemlju, koja odgovara pretpostavci da bi dijete moglo imati teškoće čitanja i pisanja. U Engleskoj, Švedskoj, Norveškoj, Poljskoj, prilikom upisa u prvi razred, postoje testovi koji ukazuju na mogućnost disleksije, a provode ih liječnici. Put do dijagnoze disleksije kod djeteta je kompleksan. Često počinje kao problem ponašanja, navode autori iz Rusije, Škotske, Južno Afričke Republike i Japana. U Škotskoj više od 50% mladih u popravnim domovima ima disleksiju, dok su u Japanu djeca s disleksijom zajedno s grupom vršnjaka koja imaju dijagnozu ADHD-a i autizma. Ono što je zaista specifično, što navode autori iz Rusije, da djeca ljevaci-«priučeni» dešnjaci pokazuju obilnije i kompleksnije forme disleksije.

Autori navode da gotovo u svim zemljama liječnik, psiholog i logoped, postavlja dijagnozu. U Hrvatskoj Pravilnik o upisu djece u osnovnu školu te Pravilnik o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju, obvezuje timski višestrukovni rad komisija. Pri upisu u osnovnu školu i u tijeku školovanja komisije utvrđuju psihofizičko stanje djece, te u slučaju teškoća u razvoju, provode postupak utvrđivanja primjerenog odgoja i obrazovanja djece s teškoćama. Članovi komisija su: liječnik specijalista školske medicine, pedagog ili psiholog, defektolog i učitelj škole, koji zajedno obavljaju procjenu psihofizičke zrelosti i pripremljenosti djece za upis u osnovnu školu. Postoji mogućnost uvođenja jedinstvenog skrininga za specifične teškoće učenja koji bi se dogovorio između navedenih struka (6, 7). U suradnji sa Suvagom provedeno je pilot istraživanje PLS testom, rezultati su u obradi i bit će prezentirani.

Što se čini kad je problem uočen?

Zbrinjavanje ovisi o državi i o tome da li je škola u državnom ili privatnom sektoru. U ovim posljednjima je stanje bolje, navode autori iz Kenije, Nairobijia, Singapura i Japana, dok je u drugim zemljama poput SAD, Engleske, Švedske, Poljske, Izraela i u redovnom školstvu prisutan adekvatan broj stručnjaka. U većini zemalja postoje brojne udruge, volonterski edukacijski tečajevi, ali svi oni ovisе o sponzorstvu i vlastitoj snalažljivosti. Vlade tih zemalja nemaju sluha za ovaj problem, niti ga kao takvog prepoznaju. U njima se čeka i do 6 mjeseci na terapiju logopeda (putem socijalnog osiguranja, npr. Švicarskoj, Francuskoj !!!) Zanimljiv je primjer Singapura, gdje je bivši predsjednik vlade priznao da ima disleksiju i donirao izdašnu sumu novaca, što je medijski dobro popraćeno, pa su i predrasude o disleksiji postale puno manje. Zahvaljujući timskoj suradnji u komisijama, u Hrvatskoj

se teškoće djece uglavnom rano otkrivaju, te sve veći broj zbrinute djece s disleksijom završava srednje pa i visoke škole. Autori su pratili djecu s teškoćama kroz 10 godina i utvrdili da je disleksija uočena kod 8,5 % djece s teškoćama (8.).

U većini zemalja postoji problem prelaska u srednju školu. Budući da je potrebno proći pismeni test, za dijete s disleksijom on je automatski diskvalificirajući. Neke zemlje su taj problem riješile na način da se djeci koja imaju dijagnozu (liječničku) disleksije, omogućujući produženo vrijeme pisanja testa, korištenje velikih štampanih slova i korištenje kompjutera. Podatke o školovanju studenata s disleksijom nisu mogli iznijeti, jer ih ili nisu pratili ili pretpostavljaju da je većini djece s disleksijom teško doći do tog stupnja edukacije. Zanimljivost je da švedski fakulteti imaju program i za studente s disleksijom. Taj problem u Hrvatskoj nije dovoljno dobro riješen kod upisa u srednju školu a osobito kod upisa na fakultet.

Disleksija kod odraslih?

Isključivo se temelji na terapiji putem privatnog sektora ili radu volonterskih organizacija. Nепреpoznata je i s minimumom pažnje se posvećuje tom problemu kod odrasle populacije.

Kakva je prevalencija disleksije u svijetu?

Većina zemalja koje su unazad 5 godina počele pratiti problem disleksije u učeničkoj populaciji, navode podatak od 3 do 4%. Dok one koje imaju više desetaka godina praćenja, navode sljedeće podatke: Izrael 8%, SAD i V. Britanija 10% a Kanada 14% učenika u kojih je dijagnosticirana disleksija.

Kompleksnost ovog problema je golema. Za ilustraciju je dobro navesti odlomak iz članka Sussane Bertschinger iz Švicarske: «Povrh normalnih problema» vezanih uz disleksiju, Švicarska ima dodatnu teškoću što mora integrirati informacije i sisteme terapija na 4 jezika. Štoviše, svaki od 12 kantona ima svoju vlastitu nezavisnost po pitanjima školstva i kulture. Čak nije moguće dogovoriti niti koji je službeni jezik»

Situacija je za velik broj zemalja slična, pogotovo danas u vrijeme globalizacije i svjetske migracije stanovništva. I na kraju još jedna rečenica iz Internacionalne knjige o disleksiji koja daje izvrstan uvid u svjetsku bitku s disleksijom - «Uočavanje problema ne znači nužno da je već riješen, no ukoliko se nikad niti ne uoči, ne može ga se niti riješiti».

Zahvaljujemo gosp. prof. Nadi Lovrić na pomoći pri nabavi literature i podršci.

LITERATURA

1. I. Smythe, J. Everatt, R. Salter : International Book of Dyslexia, Second Edition (u tisku)
2. Ž. Prebeg, Ž. Prebeg: Higijena i škola, Školska knjiga Zagreb, 1972. str.
3. Program specijalizacije školske medicine, Narodne novine 33/94
4. Specifične i preventivne mjere zdravstvene zaštite za djecu i mladež školske dobi te redovite studente, N.N., 30/02
5. M. Pospiš: Neurološki pristup školskom neuspjehu, Varaždinske Toplice 1997, str. 143-168
6. Pravilnik o upisu djece u osnovnu školu, N.N., 13/91
7. Pravilnik o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju, N.N., 23/91
8. S. Šarac, E. Nimac, Lj. Savić, V. Kokić, M. Alihodžić, I. Toman: Djeca s posebnim potrebama u redovnoj školi: uspjesi - dileme - mogućnosti; III. Hrvatski kongres školske i sveučilišne medicine, Zagreb 2001.

Autori članka: mr.sc. Tonka Čavlek dr. med, specijalista školske medicine, ZZJZ grada Zagreba, Služba školske medicine, Hirčeva 1.

u Zagrebu pokazuju da svega 50% studenata zna što je pojam disleksija, dok je najčešće pogrešno određenje disleksije kao poremećaj u izgovoru glasova. Također podaci naglašavaju

Angelika Tičinović, dr. med., ZZJZ grada Zagreba, Služba školske medicine, Mirogojska 16.

Osvrt na članak:

Jelena Kuvač i Mirjana Vancaš:

UČITELJSKA ULOGA I ZNANJE – KLJUČ USPJEŠNOGA RADA

U: Pavličević – Franić, D., Kovačević, M. (ur.): Komunikacijska kompetencija u višejezičnoj sredini II.: teorijska razmatranja, primjena u praksi. (2003.) Naklada Slap i Sveučilište u Zagrebu. Jastrebarsko. 64.-74.

Hrvatski jezik temeljni je predmet u osnovnim i srednjim školama. Riječ je o predmetu koji je ujedno i materinski jezik, pa bi nam nastava hrvatskoga jezika, te izražavanje i komunikacija u njemu, trebala biti zadovoljstvo i ljepota. No to često nije tako. Praksa pokazuje da je hrvatski jezik pučkoškolcima težak i dosadan, a da srednjoškolci, studenti pa i odrasli govornici imaju velikih teškoća s izražavanjem svojih misli na vlastitom materinskome jeziku. Svjesni teškoća u nastavi hrvatskoga jezika Laboratorij za psiholingvistička istraživanja Edukacijsko – rehabilitacijskoga fakulteta pod vodstvom prof. dr. sc. Melite Kovačević pokrenuo je prije dvije godine projekt *Komunikacijska kompetencija u višejezičnoj sredini*. Projekt je okupio veliki broj stručnjaka iz zemlje i inozemstva, te praktičare iz nekoliko škola i vrtića iz različitih dijelova Hrvatske. Svima nam je zajednička ideja bila, da je nužna promjena u nastavi hrvatskoga jezika tj. noviji i drugačiji pristup u njegovu poučavanju. Problematika projekta se povećala, kad smo ovom temeljnome problemu pridodali i pitanje: A kako podučavati djecu s teškoćama u jezično-govornome razvoju i dvojezičnu djecu u Hrvatskoj? Postavljanje ovakvoga pitanja bilo je potaknuto dugogodišnjim pojavljivanjem niza, uvijek istih potpitanja, kao npr.: Kako je moguće da se u našem obrazovnome sustavu u potpunosti jednako tretiraju djeca kojoj je hrvatski materinski i/ili prvi jezik i djeca kojoj hrvatski to nije (ovdje govorimo o nacionalnim manjinama u Hrvatskoj koje govore mađarskim, talijanskim ili nekim drugim jezikom)? Koliko je stvarno učinkovito postavljati isti plan i program hrvatskoga jezika, te identične udžbenike i priručnike, pred dijete koje je u predškolskome razdoblju usvajalo hrvatski jezik kao i pred dijete koje će prvu riječ hrvatskoga jezika tek naučiti ulaskom u prvi razred? Ili, kako je moguće postavljati iste zahtjeve pred dijete s jezičnom teškoćom ili disleksijom i dijete kojemu je jezik uredno razvijen?

Danas, kada je projekt službeno okončan, znamo jedno, a možda i glavno rješenje za većinu postavljenih problema – nužne su promjene u visokoškolskom obrazovanju tj. adekvatnoj poduci studenata – budućih nastavnika, njihovom usvajanju novih znanja koji će ih osposobiti za pristup podučavanju kakav zagovara ovaj projekt, a to je da se pozornost u nastavi hrvatskoga jezika mora dati pragmatičnoj, jezičnoj komunikaciji i funkcionalno-pojmovnome pristupu jeziku dakle razvoju komunikacijske kompetencije, a ne podučavati samo normativnu gramatiku. Osim toga, nužno je bolje obrazovanje učitelja o specifičnim teškoćama djece školske dobe, njihovu prepoznavanju i pravilnome djelovanju. U članku *Učiteljska uloga i znanje – ključ uspješnoga rada* (objavljenom u drugoj knjizi ovoga projekta) pokazano je nedovoljno poznavanje pojmova i problema različitih vidova specifičnih teškoća, odnosno posebnih potreba, te samo djelomično poznavanje i upućenost studenata – budućih nastavnika u područje rada srodnih struka. Dobiveni podaci na ispitivanju studenata završnih godina Učiteljske akademije Sveučilišta

nedovoljnu upućenost studenata u razlikovanje jezika i govora, što je rezultiralo mješanjem jezičnih i govornih obilježja, a time i nepoznavanjem jezičnih teškoća. Studenti Učiteljske akademije

potvrdili su da je i dalje prisutan stav da se pojam "dijete s posebnim potrebama" odnosi isključivo na dijete s teškoćom, dok za nadareno dijete nema mjesta u tom terminu. Podaci dobiveni na pitanjima usmjerenim na određivanje struka koje se bave određenim teškoćama u školskoj dobi, većinom su pokazali, da studenti prepoznaju logopediju kao struku odgovornu za pomoć djeci s disleksijom, jezičnim teškoćama, netečnim govorom itd. Unatoč slabom poznavanju jezično-govorno-komunikacijskih teškoća u školskoj dobi, studenti svoje znanje o ovoj problematici ocjenjuje osrednjim, što nam s druge strane pokazuje neosvješćenost o nedostatku odgovarajućih znanja vezanih za ovu problematiku. Svi ovi navedeni podaci samo su neki od pokazatelja nedovoljnog obrazovanja studenata – budućih nastavnika, o teškoćama koje su prisutne kod jednoga dijela djece školske dobi, a na koje bi učitelji bezuvjetno trebali biti osjetljivi, te sposobni da ih prepoznaju i pravilno tretiraju u najširem smislu tih riječi.

"... kako ovakvo neznanje i nepoznavanje može biti razlogom neuspješnoga pojedinca (djeteta), učitelja, pa i sustava u cjelini, neophodno je uložiti napore u pravcu poboljšanja kvalitete i znanja nositelja odgojnoga i nastavnoga procesa – učitelja."

POŠTOVANI,

Hrvatski Sabor uskoro će izglasati Zakon o nagradi za promicanje prava djeteta. S obzirom da ovaj zakonski prijedlog smatram iznimno značajnim za politiku promicanja ljudskih prava, posebice prava djece, želio bih Vam ga ukratko predstaviti.

Republika Hrvatska se ustavnim odredbama opredjelila za posebnu zaštitu obitelji, naročito djece i nemoćnih osoba. Ova odgovornost i pravo dani su prvenstveno roditeljima, no nastoji se dati naglasak i na obveze društva u osiguravanju preduvjeta za omogućavanje kvalitetnih uvjeta za razvoj djece. Ova je nagrada jedan od načina poticanja na zaštitu i promicanje prava djece i senzibiliziranja javnosti za oživotvorenje načela Konvencije o pravima djeteta

Ujedinjenih naroda, koju je Republika Hrvatska kao jedna od pravnih slijednica bivše SFRJ preuzela u svoj pravni poredak još 1991. godine. Prema članku 141. Ustava Republike Hrvatske Konvencija je dio pravnog poretka Republike Hrvatske i po svojoj je snazi iznad zakona.

Republika Hrvatska uvažava svjetske standarde za zaštitu djece, uz stalnu težnju da se pronađu mogućnosti za dodatna poboljšanja na ovom području. U tom je smislu općim odrednicama provedbe Nacionalnog programa djelovanja za djecu u Republici Hrvatskoj predloženo uvođenje posebne nagrade za promicanje prava djeteta.

Ministarstvo rada i socijalne skrbi, kao stručni nositelj, izradio je Nacrt prijedloga zakona o nagradi za promicanje prava djeteta, koji je Hrvatski Sabor prihvatio u listopadu prošle godine. U odnosu na tekst Prijedloga zakona koji je bio na prvom čitanju u Hrvatskom saboru, u ovom tekstu učinjene su određene promjene: prihvaćen je prijedlog Odbora za obitelj, mladež i šport koji predviđa da Odbor za nagradu za promicanje prava djeteta sam ustanovi svoj način rada. Usvojena je i primjedba Odbora za visinu predloženih sredstava, odnosno visinu sredstava za rad Odbora koji dodjeljuje nagradu, pa je iznos sredstava za rad Odbora koji dodjeljuje nagradu smanjen. Predviđeni iznos za godišnju nagradu su dvije proračunske osnovice, a za nagradu za životno djelo osam proračunskih osnovica.

Uvjeren sam da ćete, u skladu sa svojim mogućnostima, pomoći u promicanju ove nagrade i pomoći da postane značajna koliko bi trebala biti. Time će se dati na važnosti aktivnostima na promicanju prava djeteta i stvaranju preduvjeta za bolji život najmlađih građana Hrvatske.

Hvala. S poštovanjem, Davorko Vidović Ministar rada i socijalne skrbi

29. travanj 2003.

BILTEN IZDAJE:

Hrvatska udruga za disleksiju
Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Zagreb, Kušlanova 59a
Urednica: Stanislava Leljak-Turžanski, predsjednica
Uredništvo: Karmela Krušlin, dopredsjednica
Gordana Baričević Nada Lovrić
Emica Farago Ljiljana Petrovski
Ana Kalčić Maja Rački
Mirjana Lenček-Vancaš
Izlazi 2 puta godišnje. Naklada 500 primjeraka.

BILTEN JE BESPLATAN!

HUD

Hrvatska udruga za disleksiju
Kušlanova 59a, 10000 Zagreb

tel: 01/2338-022, fax: 01/2329-950
091/568-1009
(dežurstvo srijedom od 18 do 19 sati)
žiro račun 2390001-11-00134271

web stranica: www.hud.hr
na kojoj postoji forum gdje možete uputiti svoja pitanja

Međunarodna savjetovanja:

2-4 October **First All-European Dyslexia Conference**
Budapest In English, German and Hungarian – see insert od preliminary programme
CONTACT: EDA Secretary (Teri Hegedus) Tel: +36 (0)1 466 5205 or
Email: edasecretary@axelero.hu Website: www.bedford.ac.uk/eda

29 September **2nd All European 'Dyslexia Awareness Week'**
- Organised by the European Dyslexia Association across Europe as part of the East-West programme of
5 October Joint Awareness and Intervention for dyslexic people
All Europe CONTACT: Prof. Marta Bogdanowicz Email: psymbg@univ.gda.pl
or Teri Hegedus Email: edasecretary@axelero.hu